

LÄNSSTYRELSEN

Västmanlands län
Naturvårdsenheten
Lennart Gladh

BESLUT

1987-04-03

11.131-1619-86

rek + mb

Stora Skog
791 80 FALUN

Stiftelsen för Turism och Friluftsliv
i Västmanlands län
Hållgatan 2
722 11 VÄSTERÅS

Fastställelse av skötselplan för Ingbokällornas naturreservat,
Heby kommun
(2 bilagor)

Beslut:

Länsstyrelsen meddelar med stöd av 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) föreskrifter för reservatets vård och förvaltning genom att bifogade skötselplan härmed fastställs. Planen skall gälla till dess länsstyrelsen beslutar annat.

Länsstyrelsen förordnar vidare med stöd av 9 § naturvårdslagen att markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att skötselåtgärder får utföras inom området samt att anordningar för turism och friluftsliv får byggas, underhållas och utnyttjas i enlighet med fastställd skötselplan.

Redogörelse för ärendet:

Ingbokällornas naturreservat bildades genom länsstyrelsens beslut den 21 juli 1961. Som grund för beslutet angavs att området är så naturskönt och egenartat att det bör särskilt skyddas och vårdas. Till naturvårdsförvaltare för reservatet utsågs Stiftelsen för Turism och Friluftsliv i Västmanlands län.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljö- och energidepartementet, se bilaga.

Gösta Larsson

Lennart Gladh

Bilagor:

Skötselplan för Ingbokällornas naturreservat
Hur man överklagar

Kopia till

SNV, 2 ex
Heby kommun, 2 ex
Skogsvårdsstyrelsen
Sala/Heby SNF
Västmanlands Ornitologiska Förening
inom lsty: PP

SKÖTSELPLAN
FÖR
NATURRESERVATET
INGBOKÄLLORNA

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET INGBOKÄLLORNA

INNEHALLSFÖRTECKNING

1. Allmän del
 - 1.1 Data
 - 1.2 Beskrivning av reservatet
2. övergripande mål för vård och förvaltning av reservatet -----
3. Föreskrifter
4. Plan för disposition och skötsel av mark och vatten -----
 - 4.1 Skötselområde 1
 - 4.2 Skötselområde 2
 - 4.3 Skötselområde 3
 - 4.4 Skötselområde 4
 - 4.5 Skötselområde 5
 - 4.6 Skötselområde 6
 - 4.7 Skötselområde 7
 - 4.8 Skötselområde 8
 - 4.9 Skötselområde 9
5. Plan för anordningar för rekreation och friluftsliv -----
 - 5.1 Beskrivning
 - 5.2 Mål
 - 5.3 Atgärder
6. Dokumentation
7. Ekonomisk plan för skötsel av reservatet
8. Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Bilaga 1: översiktskarta med reservatets avgränsning
Bilaga 2: Karta över skötselområden
Bilaga 3: Karta över anordningar för friluftsliv

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET INGBOKÄLLORNA

Föreliggande plan har upprättats av länsstyrelsen i Västmanlands län. Vid behov skall planen revideras varefter den fastställs på nytt. Den ekonomiska planen omfattas ej av fastställelsen.

1. ALLMÄN DEL

1.1 Data

Namn:	Ingbokällorna
Objektnummer:	19 02 017
Datum för beslut:	1961-07-21
Kommun:	Heby
Socken:	Nora
Läge:	Ca 5 km väster om Tärnsjö
Kartblad:	12 H 4 b Ljusbäck
Gränser:	Se karta, bilaga 1
Fastigheter:	1. Ingbo 2:3 3:3 2. östa 1:21 3. östa 1:24
Markägare:	Stora Skog (1 & 2) Stiftelsen för turism och friluftsliv (3)
Naturvårdsförvaltare:	Stiftelsen för turism och friluftsliv
Areal:	7,2 ha
Naturtyper:	Källflöden med dammar 0,2 ha och bäck Blandskog av örttyp 4,7 ha Sumpblandskog av ört- 0,9 ha typ Blandskog av ris-gräs- 0,5 ha typ Barrblandskog av låg- 0,6 ha örttyp Björkskog av örttyp 0,3 ha

1.2 Beskrivning av reservatet

Området utgörs av ett antal källflöden med omkringliggande skog nedanför Ingboåsen vid östa kvarn. Antalet källor är två med varsin damm och dessa matas med vatten från rullstensåsen. Dammarna förbinds med en bäck som upprinner vid den övre källan och som sedan fortsätter norrut genom den övre källan för att slutligen mynna i Nordmyrasjön. Mellan källdammarna

förekommer en tredje dammlik utvidgning av bäcken.

Källdammarna har en diameter av ca 20 m och vattnet uppkommer ur dessas bottnar, vilket i synnerhet gäller den norra dammen. Källvattnet sprudlar samtidigt fram från ett stort antal punkter i källans botten. Den fina slamartade sand som täcker bottnen ger åt denna en säregen blågrön färg. Flera kullfallna trädstammar ligger i dammarna och bidrar till områdets speciella karaktär. Medeltemperaturen i källorna är 7° sommartid och varje dygn väller cirka 4,3 miljoner liter vatten fram.

Området ligger ca 60 m ö h.

Källorna omges av en mycket sluten skog, som till stora delar kan karaktäriseras som sumpskog. Glasbjörk och gran är de dominerande trädslagen, men ställvis är inslaget av klibbal och tall stort. Längre mot öster dominerar gran och tall.

I buskskiktet återfinns främst trädskiktsarterna och brakved, men även hägg, rönn och skogsolvon.

Fältskiktet är mestadels trivialt - dock kan nämnas jungfru Marie nycklar, knärot, korallrot och ormbär.

Fågellivet är bristfälligt känt, men områdets ringa storlek torde göra att diversiteten inte är särskilt hög. I juli 1986 noterades dock flera (22) sjungande gärdsmygar, en sjungande gransångare, samt en järpkull inom reservatets gränser. Av övriga djur noterades endast vanlig groda, samt i vattensystemet inplanterade öringar.

2. ÖVERGRIPANDE MAL FÖR VARD OCH FÖRVALTNING AV RESERVATET

Ändamålet med skötseln skall vara att

- bibehålla områdets hydrologiska förhållanden
- bibehålla områdets nuvarande karaktär
- främja allmänhetens möjligheter att besöka området

Ändamålet avses uppnås genom att

- den föreskrivna höjningen av kvarndammen hålls
- skogen vårdas som urskog
- enkla friluftsanordningar byggs och underhålls

3. FÖRESKRIFTER

"Sedan kvarndammen höjts 35 centimeter över nuvarande nivå må ändring i dräneringsförhållandena icke ske. En smal stig hålles öppen från dammen till översta källan. Kringliggande skog vårdas som urskog. Granen bör dock hållas under kontroll och detta särskilt kring källorna och den bäck, som förbinder dem. Djurlivet skall vara fredat inom området. Allmänheten må icke skada växtligheten inom området [---]" (Länsstyrelsens beslut 1961-07-21)

4. PLAN FÖR DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

4.1 Skötselområde_1 (0,2 ha)

4.1.1 Beskrivning

De två källdammarna, den emellan liggande dammen, samt den bäck som förenar dessa i hela dess längd inom reservatet. Källan längst i söder, närmast åsfoten, har en långsträckt form i öst-västlig riktning med en längd av ca 35 m och en bredd av 10-15 m. Djupet överstiger knappast 1 m. På botten finns rikligt med stammar av kullfallna träd. Sparsamt förekommande, ljusa, ringformade sandkratrar, som bildas av det upp-vällande källvattnet, avtecknar sig skarpt mot den av humusämnen mörkfärgade botten.

Bäcken är i sin övre del upp till 2,5 m bred, men ner mot den dammliknande utvidgningen mellan källflödena avsmalnande till ca 1,5 m. Denna har en storlek av ca 15x15 m och ett djup av högst 1 m. På botten finns kullfallna träd, men slamkratrar saknas helt. Detta område, samt bäcken ner mot den nedre källan, omges av kärrmark med glasbjörk och klibbal.

Den nedre dammen är betydligt större och djupare än de övriga - längden i nord-sydlig riktning är ca 70 m och bredden 15-25 m. Även här finns flera nedfallna trädstammar på botten och dammen bedöms som djupast vara närmare 3 m. Botten utgörs av sand, vilken är täckt av humusämnen och förna. När källvattnet sprudlar upp ur botten, vilket det samtidigt gör från ett stort antal punkter, trycker det undan den mörka beläggningen och ljusa, ringformade kratrar av växlande storlek bildas.

Källan, som förr utgjorde kvarndamm, är i sin nedre, avsmalnande del uppdämd. Av kvarnen och kvarnrännan finns dock numera endast stenfundamenten kvar. Från dammändan har byggts en ca 12 m lång och 40 cm bred ränna. Denna har lagts så högt att den i reservatsföreskrifterna föreskrivna höjningen av kvarndammens vattennivå med 35 cm har uppnåtts.

4.1.2 Mål

Bibehållande av de hydrologiska förhållandena.

4.1.3 Atgärder

Inga, förutom underhåll av fördämning vid behov.

4.2 Skötselområde_2 (2,4 ha)

4.2.1 Beskrivning

översluten blandskog av örttyp med gran och glasbjörk som dominerande trädslag. Dessutom förekommer klibbal och tall. I buskskiktet förekommer trädslektsarterna, samt brakved, hägg, rönn och skogsolvon. Fältskiktet är ställvis svagt utvecklat, men domineras annars av ekorrbär, harsyra, blåbär m m. Längst i norr förekommer även skogsfräken.

4.2.2 Mål

Område för fri utveckling.

4.2.3 Atgärder

Inga, förutom slyröjning vid behov utmed bäckfåran nedströms den största dammen. Dessutom får smågranar, som uppväxer mellan spängen och den nedre källdammen, vid behov borttagas.

4.3 Skötselområde_3 (0,3 ha)

4.3.1 Beskrivning

översluten sumpblandskog av örttyp med tall, glasbjörk och gran som dominerande trädslektsarter, samt med ett litet inslag av klibbal. I buskskiktet återfinns, förutom trädslektsarterna, brakved, rönn och skogsolvon. Fältskiktet är svagt utvecklat med bl a korallrot, kräklöver och vattenklöver. Vitmossor dominerar bottenskiktet.

4.3.2 Mål

Område för fri utveckling.

4.3.3 Atgärder

Inga.

4.4 Skötselområde_4 (0,5 ha)

4.4.1 Beskrivning

översluten blandskog av ris-gräs-typ, som domineras av glasbjörk, tall och gran i nämnd ordning. I buskskiktet återfinns brakved och rönn och det svagt utvecklade fältskiktet domineras av blåbär.

4.4.2 Mål

Område för fri utveckling.

4.4.3 Atgärder

Inga.

4.5 Skötselområde_5 (0,6 ha)

4.5.1 Beskrivning

Nästan sluten barrblandskog av lågörttyp med inslag av glasbjörk i trädskiktet och bl a brakved och rönn i buskskiktet. Dominerande art i fältskiktet är piprör med inslag av bl a knärot och ormbär. Området sluttar svagt mot norr, särskilt i söder.

4.5.2 Mål

Område för fri utveckling.

4.5.3 Atgärder

Inga.

4.6 Skötselområde_6 (1,5 ha)

4.6.1 Beskrivning

Översluten blandskog av örttyp med gran och glasbjörk som dominerande trädskiktsarter och med inslag av tall, klibbal och asp. Några av de senare är mycket grova. I buskskiktet finns bl a brakved, rönn, skogsolvon och tibast. Det ställvis mycket svagt utvecklade fältskiktet domineras av ekorrbär och harsyra. I nordost finns spår av äldre dikning och området kan ha utgjort gammal odlingsmark. Området gränsar f ö i norr till åkermark och i öster till ett nyligen slutavverkad område, som markberetts men inte planterats.

4.6.2 Mål

Område för fri utveckling.

4.6.3 Atgärder

Inga.

4.7 Skötselområde_7 (0,3 ha)

4.7.1 Beskrivning

Ej sluten björkskog av ört-typ (sump-variant). I trädskiktet förekommer, förutom glasbjörk, även asp, gran och hägg. Bland buskskiktsarterna bör nämnas tibast. I fältskiktet dominerar olika gräs, samt älgört och med inslag av t ex ormbär och skogsnäva. Bl a i detta områdes västra kant löper en kraftledningsgata i nord-sydlig riktning, tillhörande Vattenfall.

4.7.2 Mål

Område för fri utveckling.

4.7.3 Åtgärder

Inga. Ledningsgatan får dock vid behov underhållas manuellt och mekaniskt.

4.8 Skötselområde_8 (0,8 ha)

4.8.1 Beskrivning

Ej sluten blandskog av tall, glasbjörk och gran i nämnd ordning, samt mycket sparsamt brakved och klibbal. I buskskiktet återfinns trädsjiktsarterna, samt rönn. Ställvis är skogen översluten och där är fält- och bottenskiktet svagt utvecklat, men annars kan nämnas t ex revlummer och korallrot.

4.8.2 Mål

Område för fri utveckling.

4.8.3 Åtgärder

Inga.

4.9 Skötselområde_9 (0,6 ha)

4.9.1 Beskrivning

Sumpblandskog av ört-typ med tall, glasbjörk och gran som dominanter i trädsjikttet. Förutom trädsjiktsarterna återfinns i busksjikttet även brakved och rönn. Bland fältsjiktsarterna kan nämnas kärrviol och blodrot och i bottensjikttet dominerar vitmossa.

4.9.2 Mål

Område för fri utveckling.

4.9.3 Åtgärder

Inga.

5. PLAN FÖR ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

5.1 Beskrivning

Vid vägen mellan Ingbo och Östa finns en hänvisningsskylt till reservatet (symbolen för sevärdhet, samt namnet "Östa källor"). Från vägskälet kan man färdas med bil de ca 300 m till den anvisade parkeringsplatsen. Denna är dimensionerad för ca 15 bilar och buss kan vända. Vägarna är fortsättningsvis avlysta för

obehörig motorfordonstrafik. Vid parkeringsplatsen finns sopmaja och torrklosett.

Från parkeringsplatsen kan man följa en gulmarkerad strövstig längs reservatets gräns förbi östa kvarn och ned mot reservatets nordöstra hörn - en sträcka på knappt 200 m. Här finns en skadad informationstavla, som f ö på flera punkter är inaktuell. Dessutom finns en informationstavla, uppsatt av Sveriges Geologiska Undersökning, där viss information lämnas om hydrogeologiska undersökningar i Tärnsjötrakten.

Härifrån leder en spång söderut ca 60 m till den nedre källdammen. Spången är anpassad för rullstolsburna människor. Vid denna damm finns även bänkar.

Strövstigen, som fortsättningsvis inte är framkomlig för rullstolsburna, leder vidare söderut längs bäcken och är bitvis sumpig. Gamla, ruttnande spänger har förlorat sin kanalisering. Där stigen når den övre källdammen och foten av Ingboåsen, svänger den västerut och ansluter efter ytterligare ca 200 m till vägen mot parkeringsplatsen. Strövstigens totala längd uppskattas till ca 900 m.

Reservatsgränsen är i terrängen bristfälligt utmärkt.

5.2 Mål

Reservatet får utnyttjas för enklare former av fri-luftsliv, som inte skadar dess naturvärden.

5.3 Åtgärder

5.3.1 Utmärkning

Hela reservatsgränsen skall i terrängen utmärkas enligt svensk standard (SIS 03 15 22). Denna skall vid behov underhållas.

5.3.2 Hänvisning

Hänvisningsskylt från vägen mellan Ingbo och östa bör finnas, men befintlig skylt bör korrigeras beträffande namnet till "Ingbokällorna" i enlighet med reservatsbeslutet.

5.3.3 Informationstavla

Den befintliga informationstavlan bör borttagas. Istället bör en ny och uppdaterad sådan placeras vid parkeringsplatsen, se bilaga 3. Av denna bör framgå bl a vad allmänheten har att iaktta i reservatet, något om dess naturvärden, information om strövstigens omfattning, samt vilken del av denna som är tillgänglig för rullstolsburna.

5.3.4 Parkeringsplats

Det är önskvärt att möjlighet även fortsättningsvis

finns att parkera ett mindre antal bilar på den plats som idag utgör hänvisad parkeringsplats. Om så erfordras skall särskilt avtal med markägaren träffas om detta. I anslutning till denna, men dock inom reservatets gränser, bör finnas en sopmaja och en torrklosett. Dessa anordningar bör regelbundet ses över och vid behov underhållas. För tömning av både torrklosetten och sopmajan bör avtal kunna träffas med kommunen.

5.3.5 Strövstig

En strövstig enligt karta, bilaga 3, bör även fortsättningsvis finnas. Dennas utmärkning skall vid behov underhållas. Den del av stigen som är tillgänglig för rullstolsburna skall regelbundet ses över och vid behov underhållas. Detta gäller särskilt den byggda spången. Gamla spänger längs bäcken, som inte längre fyller någon kanalisering funktion, bör avlägsnas och ersättas med nya av kluvet rundvirke där så behövs. De bänkar som finns vid den nedre källdammen bör underhållas vid behov.

6. DOKUMENTATION

Naturvårdsförvaltaren dokumenterar utförda åtgärder, kostnader för och finansieringen av naturvårdsförvaltningen, samt förhållanden som strider mot skötselplanens målsättning.

Länsstyrelsen ansvarar för att vegetationens utveckling följs genom återkommande dokumentation.

Denna dokumentation skall utgöra underlag vid ev revidering av skötselplanen.

7. EKONOMISK PLAN FÖR SKÖTSEL AV RESERVATET

7.1 Iståndsättningsåtgärder

Åtgärd	Antal dv	Övriga kostn kr
Utmärkning och informationstavla	-	10000
Spänger	-	10000

7.2 Underhållsåtgärder årligen

Renhållning	-	1000
Underhåll	-	1000

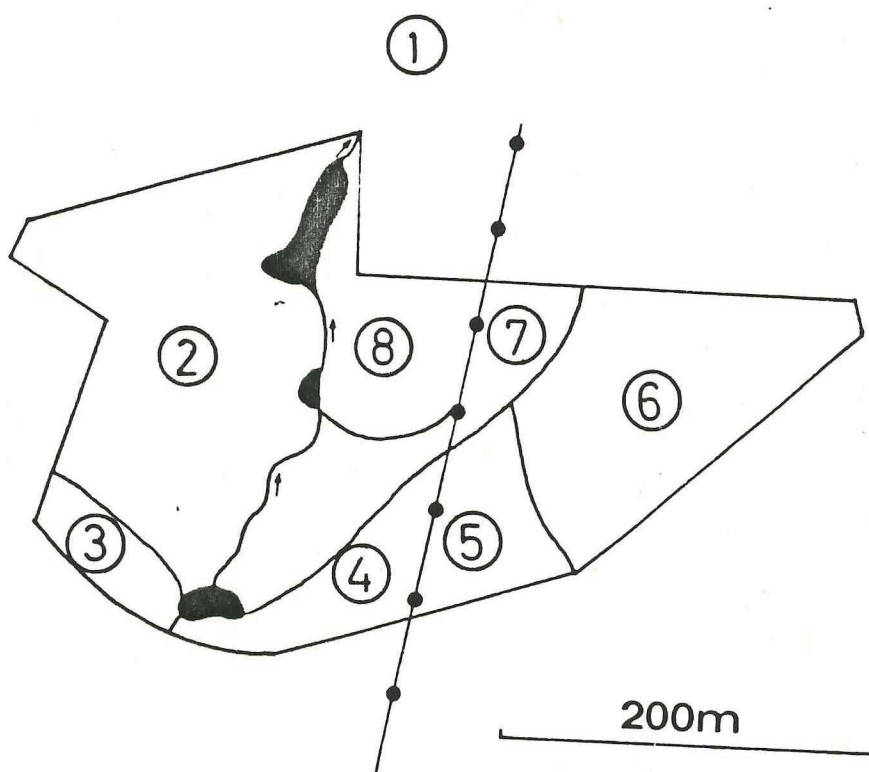
8. FINANSIERING AV NATURVARDSFÖRVALTNINGEN

Naturvårdsförvaltningen avses finansieras av Stiftelsen för Turism och Friluftsliv i Västmanlands län.

BILAGA 2

INGBOKÄLLORNA

- gräns för skötselområde
- ③ skötseloms område
- vattenområde med bäck
- kraftledning

BILAGA 3

Teckenförklaring

..... strövstig

torrklosett

information

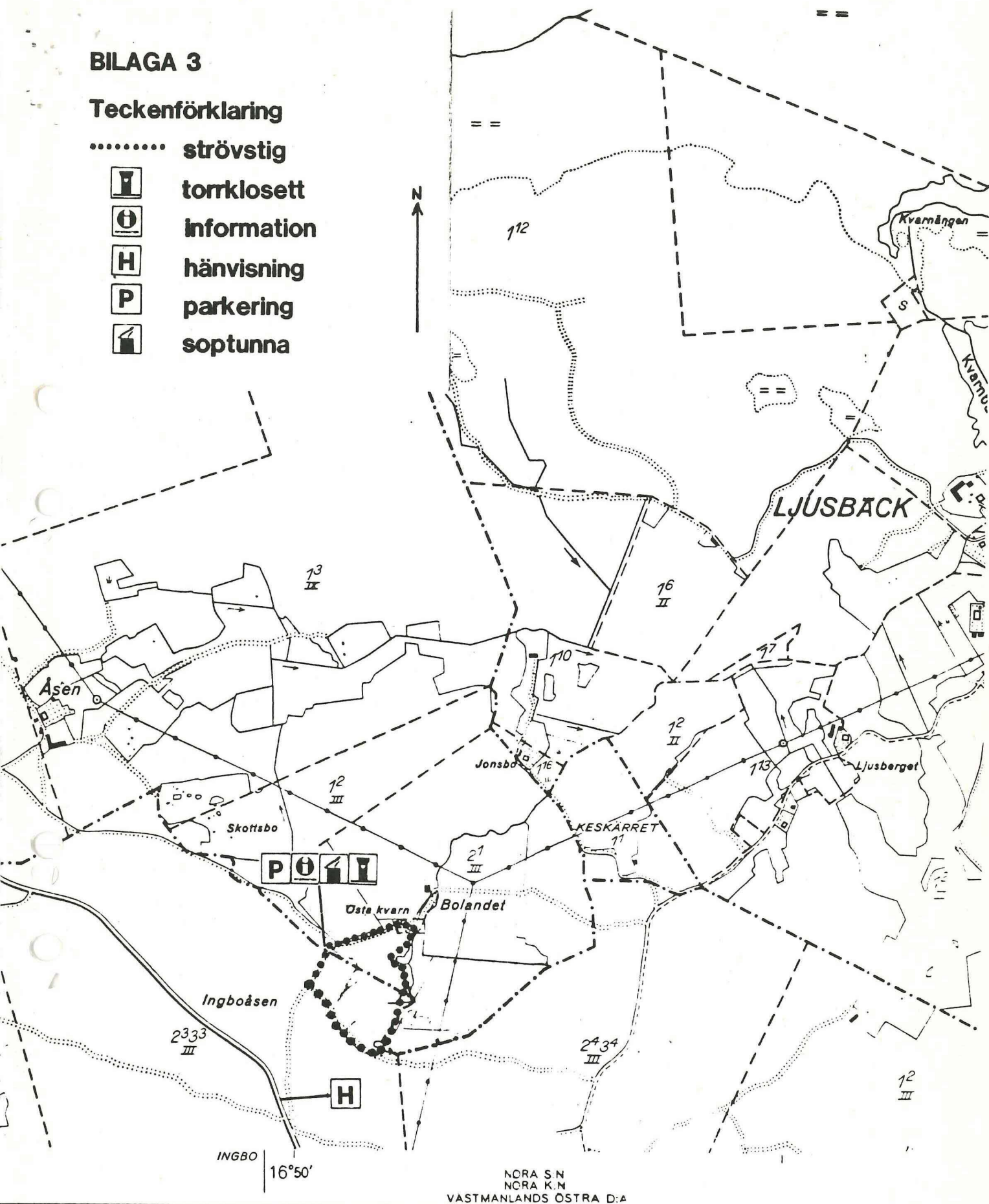
hänvisning

parkering

soptunna

tamd)

3 b INGBO

296

Skalan 1:100000

stereoinstrument

